

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

11 клас

Варыянт 1

Заданне 1.

Слова	Правільны варыянт напісання
пака(з,зы)ваць экспанаты	паказваць
зак(а,о)надаўства ў галіне аховы помнікаў	заканадаўства
(агульна)гістарычны музей	агульнагістарычны
Беларускае д(а,о)браахвотнае таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры	добраахвотнае
сацы(а,я)культурная дзейнасць	сацыякультурная
(паза, па-за)музейная выстава	пазамузейная

За кожнае правільнае слова – 1 бал.

Заданне 2.

безадказны	адлічыць	стоць	сварыцца	брак	падстава
7	1	8	3	9	11

За кожнае правільна абранае лексічнае значэнне – 1 бал.

Заданне 3.

Фразеалагізм	Значэнне	Кампанент	+
за дрэвамі не бачыць ...	‘за чым-н. дробным не заўважаць значнага, вялікага’	неба	
		сонца	
		зорак	
		поля	
		лесу	+
даць ...	‘выгнаць, прагнаць каго-н., звольніць, зняць з пасады’	на руках	
		на шапцы	+
		у нос	
		у косці	
		у хамут	
... вачыма	‘пільна глядзець на каго, што-н.’	заварожваць	
		гіпнатызаваць	
		спаняляць	
		есці	+
		грызці	

заграбаць жар чужымі ...	‘карыстацца вынікамі чужой працы’	граблямі	
		мяшкамі	
		кашамі	
		рукамі	+
		віламі	
заткнуць ...	‘перасягнуць, перавысіць у чым-н.’	за пояс	+
		за рэмень	
		за каўнер	
		за халяву	
		у кішэнь	
з’есці з ...	‘замучыць, загубіць нападкамі, ганеннем’	рукамі і нагамі	
		вантробамі	+
		костачкамі	
		капытамі	
		рагамі	

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 4.

пячы	пякучы
працаваць	працоўны, працавіты
пазбегнуць	непазбежны
сысці	—
транспартаваць	транспартабельны
перарывацца	перарывісты

За кожны прыметнік – 1 бал; за кожны лішні прыметнік – мінус 1 бал.

Заданне 5.

I. Выпішыце слова, утворанае складана-нульсуфіксальным (складана-бяссуфіксным) спосабам Стагоддзя	II. Дробавы лічэбнік запішыце словамі ў творным склоне Сямюдзесяццю дзевяццю цэлымі адной дзясяттай	III. Выпішыце назоўнік, які ў беларускай мове мае варыянтныя формы роду Залах
IV. Ад непераходнага дзеяслова II спражэння ўтварыце дзеепрыслоўе і запішыце яго Згарэўшы	V. Выпішыце азначальны займеннік і вызначыце яго склон (У) кожнай (экспазіцыі) – месны склон	VI. Выпішыце вытворны прыназоўнік Сярод

За кожную правільна запісаную ячэйку – 1 бал.

Заданне 6.

Адказ: А4Б3В–Г5Д1Е2

За кожную правільна запісаную пазіцыю (пару) – 1 бал.

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Музей гісторыі Гарадніцы прысвечаны рэфарматарскай дзейнасці падскарбія надворнага ВКЛ Антонія Тызенгаўза ў Гродне. Штогод (*штогоду*) музей наведваюць звыш (*больш за*) 150 тысяч чалавек, праводзіцца больш за 2 тысячы экскурсій. Асноўны фонд музея складаюць 172 137 адзінак захавання (*захоўвання*). У складзе музейнага збору – багатыя археалагічныя калекцыі, дакументы і старадрукі (*старадрукаваныя выданні*). Значную цікавасць уяўляе (*выклікае*) збор зброі і ваеннай амуніцыі (*рыштунку*) X–XX стст.

За кожную памылку перакладу (лексічную або граматычную) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,5 бала, за кожную памылку ў афармленні (арфаграфічную або пунктуацыйную) – 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

Выбраны ілюстрацыі 1, 2, 3, 6, 7, 10

За кожны правільны выбар ілюстрацыі – 1 бал, за памылковы выбар адымаецца 1 бал. Калі выбраны ўсе ілюстрацыі – 0 балаў.

Заданне 9.

Кузьма Чорны (сапраўднае імя **Мікалай Раманоўскі**) нарадзіўся 24 чэрвеня 1900 года на Случчыне. Адукацыю атрымаў у Цімкавіцкім народным вучылішчы і **Нясвіжскай** настаўніцкай семінарыі. Быў сябрам літаратурнага аб'яднання “Маладняк”, ~~не прызнаваў ідэі~~ (**заснавальнікам**) “Узвышша”. Паступова пісьменнік стаў пісаць традыцыйныя рэалістычныя творы.

У гады вайны працаваў у газеце-плакаце “Раздавім **фашысцкую гадзіну**”.

Аўтар раманаў “Трэцяе пакаленне”, “Пошукі будучыні”, апавяданняў “На граніцы”, “Маленькая жанчына”, “На ~~бруднай~~ (**пыльнай**) дарозе”. Творы Кузьмы Чорнага вызначаюцца псіхалагізмам – тонкім раскрыццём думак і пачуццяў персанажаў.

Адным з самых значных твораў з’яўляецца раман “Пошукі будучыні”, у якім раскажваецца пра драматычны лёс ахвяр Першай і Другой сусветных войнаў. Кузьма Калі Шрэдэр-старэйшы аддае золата Волечцы, чытач праз аповед фельчара даведваецца, што Густаў быў ~~выякародным чалавекам~~ (**марадзёрам**).

За кожнае правільнае запойненне пропуск – 1 бал. За кожнае правільнае вызначэнне памылкі – 0,5 бала, за кожнае правільнае выпраўленне памылкі – 0,5 бала. За выпраўленне праўдзівай інфармацыі адымаецца 0,5 бала, але ў выніку не павінна быць менш за 0 балаў.

Заданне 10.

<i>Крытэрыі</i>	<i>Колькасць балаў</i>
<i>Веданне аўтара і назвы верша</i>	
<i>Названы аўтар (Уладзімір Дубоўка) і назва верша (“О Беларусь, мая шыпына!”)</i>	<i>1</i>
<i>Названы аўтар (Уладзімір Дубоўка) або назва верша (“О Беларусь, мая шыпына!”)</i>	<i>0,5</i>
<i>Не названы ні аўтар, ні назва верша</i>	<i>0</i>
<i>Крэатыўнасць</i>	
<i>Прапанавана цікавая і арыгінальная ідэя аўдыягіда, выкарыстоўваюцца нестандартныя ідэі, яркія вобразы</i>	<i>1,5</i>
<i>Тэкст не вызначаецца арыгінальнасцю</i>	<i>0</i>
<i>Інфарматыўнасць</i>	
<i>Названы 3 экспанаты, якія ілюструюць верш, і патлумачаны выбар</i>	<i>3</i>
<i>Названы 2 экспанаты, якія ілюструюць верш, і патлумачаны выбар</i>	<i>2</i>
<i>Названы 1 экспанат, які ілюструе верш, і патлумачаны выбар</i>	<i>1</i>
<i>Названы 3 экспанаты, якія гіпатэтычна маглі б ілюстраваць верш, але не прыведзены аргументы выбару</i>	<i>0,5</i>
<i>Іншы варыянт інфарматыўнага напаўнення тэксту</i>	<i>0</i>
<i>Колькасць слоў</i>	
<i>Колькасць слоў не перавышае 100</i>	<i>0,5</i>
<i>Колькасць слоў перавышае 100</i>	<i>0</i>